

Riigikogu põhiseaduskomisjon

ando.kiviberg@riigikogu.ee

pohiseaduskomisjon@riigikogu.ee

pohiseadus.ametnik@riigikogu.ee

13.02.2026

Tööandjate pöördumine seoses välismaalaste seaduse muutmise seadusega (tööjõupuudusega tegevusalade erisus) 785 SE

Austatud Ando Kiviberg ja põhiseaduskomisjoni liikmed

Riigikogu menetluses on välismaalaste seaduse muudatused (eelnõu), mis aitavad leevendada Eesti ettevõtete kvalifitseeritud töötajate puudust.

Eesti Tööandjate Keskliit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja 10 erialaliitu toetavad eelnõuga plaanitud muudatusi, millega luuakse tööjõupuuduses valdkondadele erisus oskustöötajate värbamiseks välismaalt.

Isegi, kui riik kasutab töötajate puuduse lahendamiseks kõiki sisemisi võimalusi nagu näiteks mittetöötavate parem kaasamine, kohalike oskuste ja kvalifikatsioonitaseme tõstmine ning ettevõtjad kasvatavad tootlikkust, siis see ei korva madalast sündimusest tingitud töötajate puudust erinevates valdkondades – tööstus, ehitus, logistika jt. Seetõttu on teatud määral välistöötajate kaasamine hädavajalik.

Arvestades, et OSKA prognooside kohaselt jääb igal aastal puudu umbes 1400 tippspetsialisti ja 700 oskustöötajat, kelle vajadust Eesti tasemehariduse lõpetajad ei suuda katta, aitab seaduse muudatus tuua Eestisse uusi oskuseid, kasvatada majanduse konkurentsivõimet, luua täiendavaid töökohti ja suurendada seeläbi riigi maksutulusid.

Eelnõu võimaldab kolmandatest riikidest värvata sisserände kvoodi väliselt kuni 1300 ning majanduskasvu tingimustes kuni 2600 täiendavat oskustöötajat. Meie tööturu suurus (ca 700 000 inimest) ja meie senine kogemus siin töötava enam kui 60 000 välistöötaja vastu võtmisel näitab, et saame nende vastu võtmisega hästi hakkama.

Muudatustega jääb tööranne jätkuvalt rangelt kontrollituks, sest erisust saavad kasutada ainult tööjõupuuduses valdkonnad ja need määratakse kindlaks Kutsekoja OSKA uuringute põhjal, mille koostamises osalevad lisaks teadlastele ka riik ning tööturu osapooled – tööandjad ja ametiühingud. Seeläbi on kõigil osapooltel ühtne ja ajakohane ülevaade tööturu olukorrast ning otsused põhinevad faktidel, mitte oletustel.

Oluline on rõhutada, et välistöötajate kaasamine ei asenda kohalikke töötajaid, vaid täiendab nende teadmisi ja oskusi, sest värvatakse ametitesse, kuhu Eestist ei õnnestu töötajaid leida.

Lisaks tekib eelnõuga kohustus maksta oskustöötajale vähemalt 0,8-kordset Eesti keskmist palka, mis vastab mitmete oskustöötajate, nagu seadme- ja masinaoperaatorite, palgatasemele ning ületab märkimisväärselt lihttöötajate tasu.

Seega on alusetud odava tööjõu sissevoolu kartused. Samuti ei ole tõene väide, et see hakkab vähendama kõiki palku Eestis, sest töötajaid palgatakse ametitesse, kus palgatase ongi 0,8 keskmisest.

Lisaks arvestab see palganõue Eesti piirkondlikke eripärasid – riigi keskmist (2024. aastal 1981 eurot) veavad üles Tallinn (2325 eurot) ja Harjumaa (2218 eurot), kuid maapiirkondade keskmine on kuni 20% võrra madalam. Kuigi oleme saanud ettevõtjatelt tagasisidet, et teatud sektorites ja äärealadel võib osutuda ka eelnõus sätestatud palgakriteerium oluliseks takistuseks oskustöötaja palkamisel, siis kompromissina oleme valmis seda siiski toetama. Sarnaseid erisusi on Eestis edukalt rakendatud juba varem, sealhulgas IKT-sektoris, idu- ja kasvuettevõtetes, investorite ja tippspetsialistide ning teadlaste kaasamisel. Nende kaudu Eestisse tulnud töötajad on aidanud ettevõtetel kasvada ning panustanud maksutulude kaudu avalike teenuste rahastamisse, sealhulgas hariduse, tervishoiu ja riigikaitse tugevdamisse.

Kuna Eesti töörande reeglid on maailma ühed karmimad, siis teeme ettepaneku muuta tööjõupuudusega valdkondade erisust tulevikus veelgi paindlikumaks. Näiteks võiks erisust lubada kasutada renditöö puhul, loobuda võiks erisuse kasutamise piirarvust, tööjõupuudusega valdkondade osas võiks 0,8-kordne keskmine palga kriteerium kehtida ka lühiajalise Eestis töötamise osas. Lisaks võiks välismaalaste seaduses kehtima jääda võimalus anda välismaalasele lühiajaliseks töötamiseks mõeldud tähtajalist elamisluba.

Kuigi eelnõuga kavandatavad muudatused ei lahenda tööjõupuuduse probleemi tervikuna, aitavad need seda leevendada ning loovad eeldused targemaks, andmepõhiseks ja paremini juhitud töörandepoliitikaks.

Tulenevalt eeltoodust toetame välismaalaste seaduse plaanitud muudatusi ning oleme valmis täiendavateks selgitusteks.

Lugupidamisega

Ain Käpp
Eesti Tööstus- ja Kaubanduskoostöökeskus

Mait Palts
Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda

Pöördumisega on liitunud järgmised ettevõtlusorganisatsioonid:

- Eesti Kaupmeeste Liit
- Eesti Restoranide ja Hotellide Liit
- Eesti Turvaettevõtete Liit
- Eesti Taristuehituse Liit
- Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit
- Eesti Laevaomanike Liit
- Eesti Ehitusettevõtjate Liit
- Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit
- Eesti Trüki- ja Pakenditööstuse Liit
- Autoettevõtete Liit